

Zofia Dziurawcowa

"Mikroklimat w muzeum" - konferencja, Rzeszów, 21 sierpnia 1972

Ochrona Zabytków 26/1 (100), 70-71

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

watorom architektury możliwość rozwiązywania nowych problemów teoretycznych i praktycznych. Kraje arabskie oczekują na współpracę specjalistów w zakresie konserwacji zabytków; fakt ten był brany pod uwagę w przygotowywaniu założeń Polsko-Egipskiego Zespołu Konserwacji Zabytków Islamu.

Lech Krzyżanowski

„MIKROKLIMAT W MUZEUM” — KONFERENCJA, RZESZÓW, 21 SIERPNIĄ 1972

Zapewnienie należytych warunków dla przechowywania zbiorów sztuki, stworzenie odpowiedniego mikroklimatu w pomieszczeniach muzealnych jest stałym tematem licznych konferencji konserwatorskich na świecie. Zagadnienie to również szeroko było omawiane w r. 1972 na ogólnopolskiej konferencji konserwatorów muzealnych w Toruniu¹.

Podobny problem — a mianowicie: nadmierne zawilgocenie pomieszczeń wystawowych muzeum w Rzeszowie, mieszczących się na parterze zabytkowego budynku oraz wytwarzanie się w tych pomieszczeniach niewłaściwego mikroklimatu na skutek braku należytej wymiany powietrza — stanowił temat konferencji, która odbyła się 21 sierpnia 1972 r. w Rzeszowie, a jej uczestnikami byli pracownicy muzealni i konserwatorzy z terenu województwa rzeszowskiego. Otwarcia konferencji dokonał dr F. Błoński, dyrektor Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, a jej prowadzenie objął mgr W. Dziurawiec, kierownik Pracowni Konserwatorskiej.

Mgr W. Dziurawiec na podstawie obserwowanych w okresie kilku lat zapisów termohigrograficznych, przedstawił stan zawilgocenia budynku muzealnego. Nadmierne zawilgocenie pomieszczeń (95%) w sezonie letnim r. 1972 jest zjawiskiem nietypowym, powstałym prawdopodobnie wskutek długotrwałego, nie kontrolowanego wietrzenia w porze najmniej właściwej, tj. w maju. Budynek wysuszony zimą (centralne ogrzewanie) wchłonął nadmierną ilość wilgoci. Dodatkową jej ilość wprowadzono wskutek wietrzenia wewnątrz w czasie upałów w godzinach popołudniowych, gdy lato było upalne i deszczowe.

Okazało się, że tego rodzaju problemy istnieją nie tylko w muzeum rzeszowskim, ale i w innych placówkach muzealnych, które mieszczą się w budynkach posiadających centralne ogrzewanie. Bardzo istotne były uwagi uczestników konferencji na temat utrzymania w salach wystawowych i w magazynach możliwie stałego mikroklimatu, stanowiącego ważny element profilaktyki konserwatorskiej w przechowywaniu zbiorów. Konserwatorzy z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie od lat przestrzegają tej zasady, wychodząc z założenia, że zmienne warunki klimatyczne wpływają ujemnie na stan zabytków. Niejednokrotnie pomieszczenia wystawowe muszą być wietrzone ze względu na ogromny przepływ zwiedzających, jak np. na Zamku w Łańcucie (wycieczka co 3 minuty), ale konserwatorzy tej placówki mają pełne ręce roboty przy zabezpieczaniu i konserwowaniu eksponatów.

Odczytana w czasie spotkania *Instrukcja* w sprawie wietrzenia muzeum, opracowana dla muzeum rzeszowskiego, stała się punktem wyjścia do szerokiej dyskusji.

Po wyjaśnieniu, że kryzys zawilgocenia pomieszczeń wystawowych muzeum w Rzeszowie minął wraz z upałami skonstatowano, iż obniżenie temperatury powietrza na zewnątrz budynku pozwala na otwieranie i wietrzenie sal, co powoduje jednocześnie ich osuszanie bez szkody dla eksponatów. Zawsze jednak wietrzenie powinno być kontrolowane i odbywać się wyłącznie wtedy, gdy temperatura na zewnątrz budynku jest zbliżona do temperatury panującej w jego wnętrzu. W instrukcji podane zostały szkody, jakie wynikają z gwałtownych zmian temperatury w pomieszczeniach muzealnych. Zawarto w niej także wyjaśnienie, jak niewłaściwie wpływa na wilgot-

¹ B. Bielawski, *Kurs szkoleniowy dla konserwatorów pracujących w muzeach*, „Ochrona Zabytków”, XXV (1972) nr 3, s. 235.

ność pomieszczeń wymiana powietrza w czasie wietrzenia oraz jak i kiedy należy wietrzyć, aby nie spowodować uszkodzenia eksponatów. W zakończeniu instrukcji podano szczegółowe przepisy i zarządzenia dotyczące omawianego problemu oraz wykaz ważniejszych pozycji literatury z tego zakresu.

Uczestnicy konferencji zaproponowali, aby instrukcję, po wprowadzeniu pewnych zmian oraz dostosowaniu do potrzeb muzeów regionalnych i społecznych, rozesłać do osób sprawujących opiekę nad zbiorami muzealnymi. Obecnie instrukcja znajduje się w opracowaniu szczegółowym i w najbliższym czasie zostanie przesłana do wszystkich muzeów województwa rzeszowskiego.

Na konferencji omówiono także sprawę aparatury służącej do pomiaru temperatury i wilgotności, jej działanie i ewentualne niedokładności zapisu, np. skontrolowano zapisy termohigrografów wykonane w ostatnich latach. Obejrzano również zawilgoczone i duszne pomieszczenia muzeum.

Przy okazji spotkania omówiono sprawę odpowiedniego wykonania magazynów muzealnych znajdujących się aktualnie w budowie; powinny w nich być stworzone odpowiednie warunki klimatyczne dla przechowywanych w przyszłości zbiorów. Należy je zaopatrzyć w dostateczną izolację termiczną i sprawnie działającą wentylację, dającą się regulować. Ściany powinny być izolowane przed pochłanianiem wilgoci, nie mogą być higroskopijne.

Z uwagi na fakt, że problemy związane z utrzymaniem odpowiedniego mikroklimatu w muzeach i pomieszczeniach magazynowych wymagają pilnego rozwiązania w skali kraju, proponujemy, aby wszystkie placówki muzealne przedyskutowały je we własnym zakresie.

Zofia Dziurawcowa

„TURYSTYKA I ZABYTKI TECHNIKI KIELECCZYŹNY” SESJA POPULARNONAUKOWA, KIELCE, 9 WRZEŚNIA 1972

W dniu 9 września 1972 r., w Domu Technika w Kielcach odbyła się sesja popularnonaukowa *Turystyka i zabytki techniki Kielecczyzny* zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego a poświęcona problemom ochrony i zagospodarowania licznych zabytków techniki w Zagłębiu Staropolskim. Mimo niezwyklej wagi problemu w dzisiejszym zabytkoznawstwie, uczestniczyli w sesji jedynie miejscowi miłośnicy zabytków, przedstawiciele Naczelnej Organizacji Technicznej i Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego (SITPH), zabrakło natomiast przedstawicieli służby konserwatorskiej. Szkoda, że tak się stało gdyż w tym zakresie jest jeszcze wiele do zrobienia i w związku z tym istnieje pilna potrzeba włączenia się do działania fachowców z kręgu służby konserwatorskiej.

W czasie sesji wygłoszono następujące referaty i komunikaty: *Rola i zamierzenia TPGHiPS w zakresie popularyzacji historii techniki Kielecczyzny*; *Stan i perspektywy badań nad starożytnym hutnictwem* (prof. dr W. R ó ż a ń s k i); *Zabytki techniki Zagłębia Staropolskiego* (mgr inż. J. J a s i u k); *Stan badań nad górnictwem i hutnictwem kruszczowym Kielecczyzny* (dr inż. Z. R u b i n o w i c z); *Udział Komisji Historii Zabytków Hutnictwa SITPH w pracach związanych z popularyzacją i ochroną zabytków techniki Kielecczyzny* (mgr W. G ł ą b); *Turystyczne zagospodarowanie kopalni w Rudkach* (doc. dr inż. W. Ż a b i c k i); *Turystyczne zagospodarowanie doliny Bobrzy* (mgr S. M i c z u l s k i); *Turystyczne zagospodarowanie i popularyzacja kopalni krzemienia w Krzemionkach Opatowskich* (prof. dr Z. R a j e w s k i); *Problemy zagospodarowania obiektów górnictwa i hutnictwa kruszczowego* (mgr Z. K o w a l c z e w s k i).

Należy podkreślić, że województwo kieleckie przoduje w zakresie ochrony zabytków techniki. Wystarczy tu wymienić rezerwat w Krzemionkach Opatowskich, Muzeum Staropolskiego Hutnictwa im. M. Radwana w Nowej Słupi, muzeum w Sielpi, prace podjęte przy konserwacji wielkiego pieca w Starachowicach oraz zabezpieczenie wielu obiektów, jak np. wielkiego pieca w Samsonowie, urządzeń wodnych w Bobrzy,